

09 יוני 2022
י' סיון תשפ"ב

החלטה בערעורו של - ת.ז

1. בתאריך 27.04.2022 התכנס בית הדין לערעורים בנוכחות הצדדים, ודן בערעורו של הסטודנט ת.ז, על גזר הדין בעניינו מיום 27.1.2022 של בית הדין המשמעתי (הכרעת הדין מיום 4.7.2021).

רקע

2. עניינו של הערעור בוחן אמצע מקוון, שהתקיים בתאריך 28.12.2020 בסמסטר חורף תשפ"א, בקורס אלקטרוניקה פיסיקלית 044124 (להלן: "הבוחן"), ובחינת מועד א' מקוונת שהתקיימה בתאריך 31.01.2021 באותו קורס (להלן: "הבחינה"). נהלי הבוחן והבחינה התירו שימוש בחומר עזר.
3. בתאריך 18.04.2021 הוגשה קובלנה משמעתית נגד הסטודנט.
4. הסטודנט הואשם בכך שבבוחן ובבחינה הנ"ל נבחן כאשר היו לאוזניו אוזניות נגד רעש (מטווח) ללא אישור להקלה כנדרש. מתחת לאוזניות היו אוזניות שמע חוטיות. כמו כן, בבחינה הסטודנט המשיך לכתוב ולערך את הפתרון לאחר הזמן שהוקצב לו (תוספת זמן של 50%).
5. אי לכך הסטודנט הואשם בסעיפים 4.1.1 ("עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה... או על מנת להשיג יתרון אקדמי..."), ו-4.1.2 (החזיק ברשותו... ציוד אסור בעת בחינה...").
6. בתאריך 21.06.2021 התקיים דיון בבית הדין המשמעתי בפני הרכב תלתא, והכרעת הדין ניתנה ביום 04.07.2021. בתאריך 12.01.2022 נשמעו טיעונים לעונש, וגזר הדין ניתן בתאריך 27.01.2022.
7. בית הדין קמא הרשיע פה אחד את הסטודנט בשתי העבירות שיוחסו לו. בהכרעת הדין נכתב: "מצאנו להרשיע את הסטודנט בשני סעיפי האישום. יחד עם זאת, התרשמנו כי מאחורי המקרים לא היתה לסטודנט כל כוונת רמיה או זדון". עוד פורט בהכרעת הדין כלהלן:
א. לעניין השימוש באוזניות: "מבחינה פורמלית, הסטודנט ביצע כאן עבירה של "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן" אך לא מעבר לכך. איננו סבורים שהתנהגותו מלמדת על כוונה להונות בבחינה, או שבפועל נוצרה "הונאה" כזו. לפיכך בגין עניין זה אנו מרשיעים את הסטודנט לפי סעיף 4.1.2 (החזקת חומר אסור), ומזכים אותו מעבירה לפי סעיף 4.1.1 (הונאה)".
ב. לעניין אי החזרת הבחינה במועד: "אנו מרשיעים את הסטודנט בעבירה של "עשה בדרך בלתי כשרה מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה" לפי סעיף 4.1.1 לתקנון. לא מצאנו להרשיע את הסטודנט בעבירה הונאה".

8. העונשים שהושתו על הסטודנט הם ציון 0 בקורס, לפי סעיף 12.4 לתקנון, והרחקה בפועל לסמסטר אחד (אביב תשפ"ב), לפי סעיפים 12.7, 12.18 לתקנון. בגזר הדין פורטו שיקולי הענישה, ובין היתר נכתב כדלקמן:

"איננו סבורים כי בענייננו מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות הימנעות מהשתת

עונש המינימום הקבוע בתקנון בעת הרשעה בעבירה לפי סעיף 4.1.1.

יצוין, כי בכך השתנו על הסטודנט את עונש המינימום שקבוע בתקנון המשמעת

בהרשעה בעבירה לפי סעיף 4.1.1, וזאת עוד בטרם נלקחה בחשבון ההרשעה לפי

סעיף 4.1.2. לפיכך, אין גזר דין זה ממצה עם הסטודנט את מלוא חומרת הדין".

9. בתאריך 14.02.2022 הסטודנט ערער על גזר הדין בעניינו, וכאמור בתאריך 27.04.2022 התקיים הדיון בבית הדין לערעורים, בנוכחות הצדדים.

טענות הצדדים בתמצית:

א. המערער:

10. הבחינה היתה רצופה בכשלים טכניים וחוסר המענה במקרה שלו היה אף חריג יותר בהשוואה לשאר הסטודנטים. אי לכך המתרגל נתן לו אישור להמשיך עוד כשלוש דקות. לאחר כדקה המתרגל חזר בו מהנחייתו, אך היות והמערער הנמיך את הווליום לא שמע אותו. כך או כך הוא פעל מתוך ידיעה שזמן זה אושר לו, ולא מתוך ניסיון במזיד להפרת הנחיות, או סירוב בוטה להגשת הבחינה בזמן. אלא שהמרצה שלא ידע על האישור שניתן ע"י המתרגל, פירש זאת כסירוב להגשה ועל כן הגיש את התלונה.

11. במהלך הבחינה, שרר חוסר בהירות לגבי זמני הבחינה וההגשה ששונו מספר פעמים. המשגיחה עדכנה בצ'אט את זמני המבחן ושם לא נכתב שזמן זה כולל את ההגשה. נבחנים נוספים לא הבינו שהזמן שנאמר כולל את זמן ההגשה, לרבות סטודנט נוסף בעל הארכת זמן 50%.

12. לאחר 23:35, אותו זמן שאושר לו ע"י המתרגל לכתוב, לא המשיך בכתיבה, וניתן לראות שהבחינה הוגשה עם סעיפים ריקים, כפי שציין בסרט הבחינה. הבחינה נשלחה ב 23:46.

13. במועד ב' בקורס קיבל ציון סופי 96. ממילא הוא סטודנט מצטיין ועל כן אין לו מניע לנסות לזכות ביתרון אקדמי במרמה.

14. המחשב של המערער נרטב והשמע תקול, עלות התיקון יקרה והאופציה היחידה לשימוש בסאונד היא באמצעות אוזניות חוטיות. המערער דאג בתחילת כל בחינה להציג את בעיית השמע בפני המשגיחה והשימוש באוזניות היה מאושר לו. הסגל לא העיר לו על כך גם בבוחן, כך שהשימוש בהן לא היווה בעיה.

15. תוספת הזמן לה הוא זכאי היא בשל אבחנה פסיכאטרית (). בנוסף, היה שריו במצב רגשי עדין בשל המצב הבריאותי והכלכלי של משפחתו באותה עת. בשל כך נקלע לסערת רגשות עליה הוא מתנצל, שכן התנהגות זו אינה אופיינית לו. מדובר בכדור שלג, שסופו חסר הצדקה. ככל שנעשתה טעות הרי שהיא נעשתה לא תכנון וללא צל של כוונה זדונית. עצם התהליך מהווה עונש

בפני עצמו. הסמסטר הבא הוא האחרון ללימודיו ועל כן עונש הרחקה וציון אפס בקורס ליבה יהיו בעל משמעות אקוטית להמשך חייו.
16. המערער הגיש לבית הדין מסמכים, אשר חלקם מעידים על מצבו הרפואי וחלקם מהווים עדויות אופי. למשל, מכתבים ממתרגל לשעבר, בה למד המערער, מפקדים בצבא.

ב. המשיבה:

17. טענות המערער שהכתיבה של 2-3 דקות היא שהביאה להגשת התלונה ו/או "שהמרצה בלהט הרגע ומחוסר ידיעה" הגיש את התלונה, רחוקות מאוד ממה שהתרחש בפועל. התביעה פירטה את השתלשלות האירועים לטענתה, החל משעה 23:16, אז נאמר לסטודנטים עם 50% "חברים יש לכם רבע שעה וזה כולל זמן סריקה והגשה" (כלומר סיום הבחינה הינו אותו רגע), ועד לשעה 00:03.

18. התקלות הטכניות שהמערער שם עליהן דגש היו נחלת כלל הנבחנים.ות.
19. המערער באף אחד מהמקרים (בוחן ו/או בחינה) לא הצביע למשגיחים על בעיות השמע במחשב או על השימוש באוזניות, ומכאן שגם לא קיבל אישור כטענתו. צוות הקורס לא ראה את האוזניות החוטיות שהיו חבויות מתחת לאוזניות המטווח, לא בבוחן ולא בבחינה.
20. העבירות שנעשו בבוחן ובבחינה נעשו ביוזמתו. המערער ידע שהוא עובר על הנהלים הן בשימוש באוזניות והן בהגשה מאוחרת של הבחינה. התנהלותו לא נעשתה בטעות או בהיסח הדעת, אלא למעשה זהו ניסיון לפעול באופן מכוון בניגוד להנחיות.

21. בערעור המערער התנצל על התנהגותו, אולם במקביל, הוא העביר את האחריות אל הגורמים השונים המעורבים, ומכאן נראה שעדיין לא לקח אחריות מלאה על העבירות שנעשו ביוזמתו.
22. בית הדין קבע עונש שהותאם לחומרת העבירה ופעל בהתאם למדיניות הענישה ולעקרונות השוויון בין הסטודנטים.

דין

23. בנוהל "בחינות מקוונות בסמסטר חורף תשפ"א" מיום 15.2.2021, נכתב בנספח א' – "הנחיות לנבחנים בבחינה מקוונת" (להלן: "ההנחיות לבחינה מקוונת"), בסעיף 8 תחת הכותרת "הכנות טרום בחינה", כלהלן (ההדגשות אינן במקור):

"בזמן הבחינה לא תוכלו להשתמש באוזניות מכל סוג (פרט למי שקיבל אישור מיוחד לכך מדיקן לימודי הסמכה) ולא תוכלו להחזיק בקרבתכם מחשב או טלפון נוספים... מכשיר תקשורת מכל סוג שהוא, שעון חכם, מכשיר הקלטה או שמע. עם זאת, ניתן להשתמש באטמי אוזניים (ללא רכיבים אלקטרוניים), אולם באחריותכם להיות קשובים להוראות... ועליכם מוטל האחריות הבלעדית במקרה שלא תשמעו את הנחיות..."

24. ראשית יובהר, כי לא מצאנו צורך להתייחס לטענות בעניין אוזניות "המטווח", שכן ממילא בית הדין קמא זיכה את המערער מעבירה ביחס לכך.

25. המערער לא היה רשאי להשתמש באוזניות חוטיות במהלך הבחינות המקוונות. כפי שנכתב בהנחיות, הגורם היחיד בטכניון שרשאי היה לאשר שימוש באוזניות חוטיות במבחן הוא דיקן לימודי הסמכה. אין אף גורם אחר שיכול היה להכשיר שימוש באוזניות כאלה. לא המשגיחה, ולא מי מצוות הקורס. ההנחיות לבחינה מקוונת היו ברורות. גם ההיגיון מאחורי האיסור להשתמש באוזניות חוטיות הוא ברור כשמש. על כן, עלות תיקון, או כל סיבה אחרת, לא יכולה להוות הצדקה לשימוש באוזניות חוטיות במבחן. מדובר בתקלה שהיתה ידועה למערער מראש, והוא בחר שלא לפעול על מנת להתגבר עליה, אלא פשוט לא לציית להנחיות, על דעת עצמו ועצמו בלבד. כך פעל בבוחן, כך פעל במועד א' וכך גם פעל במועד ב'. בית הדין לא יכשיר התנהגות כזו.
26. בנוסף טענתו של המערער כי יידע את המשגיחה בתחילת כל בחינה לגבי היתר לאוזניות וקיבל ממנה אישור, היא טענה שאינה נכונה. צפייה בסרטים של הבוחן ושל מועד א' מעלה שהמערער לא פנה למשגיחה בעניין האזניות (וממילא, כאמור לעיל, המשגיחה אינה יכולה להכשיר שימוש כזה). יתרה מכך, בסוף בחינת מועד א' כאשר המתרגל והמשגיחה מנסים לקרוא למערער והוא אינו שומע אותם, המשגיחה אומרת בשעה 23:33 "ממתי מותר אוזניות במבחנים של טכניון?" ולאחר מכן המתרגל עונה "אני לא יודע".
27. יוער, כי במהלך הדיון בית הדין שאל את המערער האם השתמש באוזניות חוטיות גם במועד ב', והמערער ענה שאינו זוכר. בדיקת בית הדין העלתה כי גם במועד ב' בקורס מושא הקובלנה המערער השתמש באוזניות חוטיות. במועד זה בשעה 08:56 המשגיחה מציינת כי השימוש באוזניות אסור ומותר רק אטמים, והמערער משיב לה כי האודיו במחשבו איננו עובד וזה מוכר בסמסטר זה, ועל כן לא יוכל לשמוע אותה. המשגיחה אומרת שהיא תדווח על כך ותבדוק. בשעה 08:58 אומרת המשגיחה למערער כי לגבי השימוש באוזניות עליו להראות לה אישור מיוחד לאוזניות. המערער משיב לה כי הוא יכול להוריד אותם אבל לא יצליח לשמוע אותה, ושהוא דיבר על סוגיה זו עם סגל הקורס. בשלב זה המערער עובר להתכתב עם המשגיחה בצ'אט. המערער מודע היטב לכך שהוא עושה דבר שאינו תקין ואינו מאושר, ולא מציג כל אישור כתוב מגורם מוסמך, אלא טוען בעלמא שהוא דיבר על כך עם סגל הקורס, אולם סגל הקורס בכלל לא מודע לכך וממילא גם לא מוסמך לאשר זאת.
28. ביחס להגשת המבחן באיחור, איננו מקבלים את הסבריו של הסטודנט. בית הדין לערעורים צפה בסרטי הבוחן והבחינה, והמסקנה שהגענו אליה אינה שונה ממסקנתו של בית הדין קמא. בהתייחס למועד א', לא מדובר על איחור של 3 דקות בהגשה, שאושר ע"י המתרגל. נדרשו מספר אנשים, כדי "לשכנע" את המערער להגיש את הבחינה. מדובר בדקות ארוכות ביותר, בהן המערער מסרב להגיש את הבחינה, על אף הפצרות צוות הקורס.
29. בהתייחס לבוחן, בשעה 21:55 המשגיח פונה למערער ואומר לו כי יש עוד מס' דקות להגשה ושואל האם הוא כבר סורק, כיוון שהבחינה הסתיימה. המערער אינו מגיב והמשגיח חוזר ושואל אותו אם הוא שומע אותו. בשעה 21:56 המשגיח פונה למערער שוב ושואל אותו אם הוא שומע, המערער עונה לו "נדפק לי הזום, אני מצטער". המשגיח שוב אומר שהבחינה הסתיימה והמערער

עונה "אני פשוט התעכבתי עם הקטע של הזום, אני עכשיו סורק, אני מסיים את השורה הזאת".
אלא שהמערער לא מסיים ולא סורק. הוא ממשיך לפתור את המבחן. בשעה 21:58 הוא מבקש
מהמשיגים לדבר עם המתרגל "על קטע טכני". בשעה 22:01 נכנס המתרגל ואומר למערער "רק
אתה נשארתי". המערער לא שואל אותו שום שאלה טכנית, אלא מתחיל לשאול אותו שאלות
מהותיות על פתרון הבחינה, והלכה למעשה בודק אם התשובות שלו נכונות. המתרגל אומר לו
"היות וגם ככה צריך לסיים זה קצת בעיה בשבילי לענות על זה... גם אם עשית משהו לא נכון,
אנחנו בכל מקרה צריכים לסיים". המערער אומר לו "אני מבין במאה אחוז, מה שאני לא מבין זה
... וממשיך בשלו. בשעה 22:03 המתרגל שוב אומר "יאללה בוא נסיים", והמערער בשלו, ממשיך
לשאול. בשעה 22:04 המתרגל שוב אומר "שוב, תקשיב, אנחנו גם צריכים לסיים, באמת, תעשה
מה שתעשה, לא קרה שום דבר גם אם יש לך חלילה טעות באחת השאלות, הכל בסדר, אל
תלחץ". המערער אומר "לא נלחצתי, סתם חבל לי. פשוט לא מבין אם יש משהו בדרך שלי שהיא
דפוקה". המתרגל אומר "אני לא יכול לענות לך על זה". והמערער ממשיך בשלו ושואל את המתרגל
שאלות על הבחינה. כל הפעמים שהמתרגל אומר שהוא לא יכול לענות ושצריך לסיים, המערער
מתעלם, והלכה למעשה מנסה לחלוב תשובות מהמתרגל. בשעה 22:06 המערער אומר "אני
מגיש, אני מעתיק את האותיות לדף נקי". בשעה 22:12 המערער טוען בפני המשיגים שהוא
מסתבך עם הסריקה ומתחיל לשאול אותו שאלות על נוהל הסריקה. בשעה 22:18 המערער מודיע
למשיגים שאפליקציית הסריקה שלו "נדפקה". בשעה 22:24 המתרגל שוב נכנס ושואל "
מה הסיפור? תקשיב צריך לסיים, זה כבר מוגזם". המערער עונה "זה רק קטע של אינטרנט".
בשעה 22:25 המערער מבקש מהמתרגל לסדר את ההגשה כך שלא יירשם לו שהוא הגיש
באיחור. בשעה 22:32 לאחר שהקבצים עדיין לא הוגשו, המתרגל אומר למערער פשוט תרשום
את התשובות לשאלות האמריקאיות בצ'אט ואני אטפל בזה. בתגובה המערער עונה לו "תגיד רגע
לגבי הקטע עם הקיבול...". המתרגל אומר לו: "אני לא אומר כלום, אנחנו חרגנו מהזמן, סליחה,
עם כל הכבוד, יאללה, תן לי את התשובות". המערער מקריא את התשובות אך גם בוחר להסביר
את חלקן. המתרגל אומר תן לי את השורה התחתונה. המערער אומר "לגבי שאלה 4, אני באמת
לא יודע מה להגיד לך, רגע אני מחפש איפה רשמתי את זה" ומחפש כמעט דקה את התשובה
(לאחר שלכאורה כבר העתיק על דף נקי וסרק את הקבצים). המתרגל מבקש ממנו את התשובה
לשאלות הנוספות. בשעה 22:35 המערער עדיין מחפש את התשובה לשאלה 4 ואומר "יש לי את
החישוב אבל אני לא זוכר איפה שמתי את התוצאה הסופית". המתרגל אומר "די זה מוגזם"
והמערער עונה "אני יכול להגיד לך פשוט מה עשיתי?" המתרגל אומר "לא, אם אתה רוצה תנחש".
המערער עונה "ג" וכך הסאגה מסתיימת בשעה 22:37, כ-40 דקות אחרי הזמן המותר.
30. נוכח כל המפורט לעיל, איננו יכולים לקבל את טענת המערער כי התנהגותו במועד א' היא מקרה
נקודתי וחריג שנבע מסערת רגשות, שכן גם בבוחן התנהלותו לא פחות משערורייתית, כפי שניתן
לראות מהתמלול לעיל.

הכרעה

31. המערער, בשני אירועים שונים (בוחן, ומועד א'), הפר פעמיים את ההנחיות לנבחן: פעם אחת כאשר השתמש באוזניות חוטיות, ופעם שנייה כאשר לא הגיש בזמן את הפתרון. מדובר בהתנהלות של מי שעושה דין לעצמו, תוך התעלמות מוחלטת מבקשותיהם החוזרות ונשנות של המשגיחים וצוות הקורס ואי קבלת מרותם באופן מובהק.
32. בית הדין קמא לא הרשיע את המערער בעבירת הונאה, ואין בכוונתנו לשנות החלטה זו, אולם נציין כי מצאנו את התנהלותו של הסטודנט רחוקה מלהיות תמת לב.
33. בית הדין קמא שקל בהחלטתו את כל השיקולים, פירט ונימק את גזר הדין שהשית. החלטתו של בית הדין קמא אינה חורגת ממתחם הסבירות. נהפוך הוא, מקובלת עלינו אמירתו של בית הדין קמא, כי לא מיצה עם הסטודנט את כל חומרת הדין.
34. כאמור בסעיף 8 לעיל, העונשים שהשית בית הדין קמא על הסטודנט, הם ציון 0 בקורס, והרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"ב.
35. לאחר ששקלנו את מכלול השיקולים, ומתוך כך שבעת כתיבת החלטה זו אנו מצויים בשלהי סמסטר אביב תשפ"ב, החלטנו פה אחד להשית על המערער את העונשים הבאים:
- א. ציון 0 בקורס אלקטרוניקה פיסיקלית 044124, סמסטר חורף תשפ"א (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- הסטודנט לא יוכל להירשם לקורס אלקטרוניקה פיסיקלית 044124 בסמסטר אביב תשפ"ב.
- ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון למשך סמסטר אחד (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
- הסטודנט יוכל לבחור את הסמסטר ממנו יורחק: אביב תשפ"ב או חורף תשפ"ג.
- ג. הרחקה על תנאי מהלימודים בטכניון לשנה, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1.1, או 4.1.2 לתקנון (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).
36. הסטודנט יודיע את בחירתו למזכירות בית הדין עד ליום 1.7.2022. ברירת המחדל שתחול, ככל שלא ימסור הודעה כאמור, הינה הרחקה מסמסטר אביב תשפ"ב.
37. יוער, כי לפני משורת הדין, בית הדין נותן למערער אפשרות לבחור את הסמסטר ממנו יורחק.

פרופ' יעל אלואיל

פרופ' ברוך סולל

פרופ' יעל אלואיל